

Norges Fiskarlag

og Fiskarlagets Servicekontor as

Vår saksbehandler Jan Birger Jørgensen, tlf. 73 54 58 68:

Telefaks

Vår dato
20112008

Vår referanse
200800148/10-529

Deres dato
10042008

Deres referanse
200800356- /GFD

Til

Fiskeri- og kystdepartementet

NOU 2008:5 RETTEN TIL FISKE I HAVET UTENFOR FINNMARK OG NOU 2007:13 DEN NYE SAMERETTEN - HØRINGSUTTALELSE FRA NORGES FISKARLAG

Landsstyret i Norges Fiskarlag behandlet ovennevnte sak i møte 18.-19. november d.å. og fattet slikt vedtak:

"Innledning

Norges Fiskarlag viser til høringsbrev fra Fiskeri- og kystdepartementet av 10. april d.å. vedlagt NOU 2008:5 *Retten til fiske i havet utenfor Finnmark*, med høringsfrist 1. desember 2008. Utredningen har vært gjenstand for organisasjonsmessig behandling innenfor Fiskarlaget sine medlemslag.

Saken var videre gjenstand for en foreløpig gjennomgang i Landsstyret i Norges Fiskarlag den 10. september d.å. hvor utvalgets leder Carsten Smith var til stede og redegjorde for innstillingen.

De viktigste forslag fra utvalgets side er følgende rettsregler som knytter seg til retten til fiske i havet utenfor Finnmark, slik disse er gjengitt i eget særtrykk;

1. Det blir fastslått som et prinsipp at folk bosatt ved fjordene og langs kysten i Finnmark har rett til fiske i havet utenfor Finnmark på grunnlag av historisk bruk og folkerettens regler om urfolk og minoriteter.
2. Denne retten til fiske gjelder for alle folkegrupper.
3. Retten omfatter en rett til å fiske til eget forbruk; dernest en rett til å kunne begynne som fisker i næring; og videre en rett som yrkesfisker til å fiske en mengde som gir økonomisk grunnlag for en husholdning, enten som levevei alene eller sammen med annen næring. Dette er en rett som den enkelte fisker har overfor fiskerimyndighetene, og som ikke krever at fiskeren kjøper en kvote.
4. Retten innebærer at utvalget besvarer spørsmålet om minimumskvote positivt. Minimumskvoten gjelder ikke bare for fartøy under ti meter, men for alle fiskere bosatt i Finnmark.
5. I fjordene er det en særlig rett til fiske for folk som er bosatt ved den enkelte fjord, i loven kalt fjordretten. Et regionalt styringsorgan kan etter en nærmere vurdering åpne for at fiske også kan utøves av andre.
6. Utenfor fjordene har fiskere bosatt utenfor Finnmark rett til fiske på lik linje med finnmarksfiskere.
7. Det blir etablert et regionalt styringsorgan, i loven kalt Finnmark fiskeriforvaltning, der Finnmark fylkesting og Sametinget hver velger tre medlemmer til styret. Dette styringsorganet gir regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene.

Adresse
Pirsenteret
7462 Trondheim

E-postadresse
fiskarlaget@fiskarlaget.no

Telefon
73 54 58 50

Telefaks
73 54 58 90

Organisasjonsnr:
Norges Fiskarlag
938 500 290
Fiskarlagets Servicekontor as
984 152 094

8. Det regionale styringsorganet vil få myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser og foreta andre disposisjoner til fremme av fjord og kystfisket i Finnmark. De kvoter som fordeles på denne måten skal være personlige og ikke kunne omsettes.
9. Staten får et lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, i form av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur i Finnmark sikres.
10. I tillegg fremhever utvalget flere enkelttiltak som også vil kunne bidra til å styrke fjord- og kystfiske i Finnmark.
11. Eventuelle krav om anerkjennelse av rettigheter i fjord- og kystområdene utenfor Finnmark skal behandles av Finnmarkskommisjonen.
12. Utvalgets forslag innebærer i sum en egen kystfiskesone for Finnmark, i loven kalt Finnmarkssonen.

Fiskarlagets merknader

Etter Norges Fiskarlag sin oppfatning inneholder den framlagte innstillingen vidtrekkende og dramatiske forslag knyttet til framtidig deltakelse og utøvelse av fiske i fjordene og havet utenfor Finnmark. I og med at forslagene griper direkte inn i hverdagen til en hel yrkesgruppe som helt eller delvis har sitt virke i dette området er det helt uakseptabelt at Norges Fiskarlag som fagorganisasjon ikke ble gitt representasjon i utvalget. Norges Fiskarlag betrakter således ikke den framlagte innstillingen som et legitimt grunnlag for å kunne etablere så vidtrekkende tiltak som fremmes i utvalgsinnstillingen.

Norges Fiskarlag har i alle årene etter at adgangsbegrensningene begynte å gjøre sitt inntog i kystflåten støttet en tilnærming som har gått ut på å gi en viss beskyttelse av de minste og mest sårbare fartøyene. Dette ble bl.a. materialisert gjennom etablering av garanterte minstekvoter (torsk) for de minste fartøyene generelt, og spesielt for fartøy hjemmehørende i Finnmark og Nord-Troms, innføring av Finnmarksmodellen med egne gruppekvoter og samlekvoteordningen. Fiskarlaget har videre akseptert forskjellene i vilkårene for manntallsføring, som begunstiget personer bosatt i virkeområdet for Samisk Utviklingsfond, mht inntektsgrenser fra annen næring for å kunne føres på blad A i fiskermanntallet.

Tidligere utredninger om samiske fiskerispørsmål

I innstillingens kapittel 4 gjøres det rede for tidligere utredninger og forslag om fjord- og kystfiske i Finnmark. Dette kapitlet dokumenterer at det i de siste 15 årene har vært gjennomført en rekke utredninger om problemstillinger knyttet til samiske interesser og fiske i sjøen. Norges Fiskarlag har vært representert i flere av disse utvalgene. Samisk Fiskeriutvalg, som hadde en solid representasjon av fiskerikunnskap, og som la fram sin innstilling i april 1997 fremmet flere tiltak for å imøtekomme de sjøsamiske interessene. Et av tiltakene som ble forelått var å tillate et fritt fiske for fartøy under sju meter, samt at samiske interesser i større grad burde involveres i forvaltningsavgjørelser av lokal, regional og nasjonal betydning. Det var derimot ikke flertall i Samisk fiskeriutvalg for å opprette en samisk fiskerisone, slik som det nå fremmes forslag om i Smith utvalgets innstilling. Også Samerettsutvalget som ble gjenopprettet i 2001, drøftet muligheter for å tillate fritt fiske for fartøy under ti meter knyttet til bestemte områder, uten at dette konkret ble foreslått i innstillingen fra 2007.

Nærmere om lovgrunnlaget – særrett for å ivareta den sjøsamiske kulturen

Havressurslovutvalget (NOU 2005:10) gjorde en vurdering av de folkerettslige og politiske forpliktelser Norge har påtatt seg i forhold til urbefolknings- og lokale rettigheter. Flertallet i utvalget, med unntak av ett medlem, uttrykker bl.a. følgende i innstillingen:

"På denne bakgrunn finner utvalgets flertall at det heller ikke i den nye havressurslov er grunnlag for å innføre en regel om anerkjennelse av særlige historiske rettigheter til fiske for samene eller at loven etablerer særskilt vilkår for slike rettigheter."

Fiskarlaget viser til at Havressurslovutvalgets lovforslag ikke inneholder noen materielle bestemmelser som legger opp til en konkret styrking av rettsgrunnlaget for det fisket som utøves med utgangspunkt i sjøsamiske kyst- og fjordområder eller Finnmark for øvrig. Havressursloven ble vedtatt av Stortinget 8. mai 2008, sanksjonert av Kongen 6. juni d.å., og trer trolig i kraft med virkning 1. januar 2009. I § 7 annet ledd bokstav g) er det tatt inn følgende ordlyd i havressursloven:

"Ved forvaltninga av dei villlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet skal det leggjast vekt på

....

g) at forvaltningstiltak er med og sikrar det materielle grunnlaget for samisk kultur."

I Innst.O. nr. 45 (2007-2008) uttales bl.a. følgende i kapittel 4.1.1 Formålet med lova;

"Sametinget ser dette forslaget som eit av dei grunnleggjande omsyna i lova, noko som medfører at alle føresegner skal tolkast i lys av dette omsynet."

Norges Fiskarlag har imidlertid merket seg at departementet i kapittel 4.5.5 i Ot.prp. nr. 20 (2007-2008) bl.a. uttrykker følgende:

"Departementet tek difor ikkje endeleg stilling til urfolksspørsmålet no og presenterer difor her eit lovframlegg som i hovudtrekk inneheld dei føresegner fleirtalet i havressurslovutvalet gjorde framlegg om. Det inneber ei vidareføring av gjeldande rett, men også ei styrking av samiske interesser, jf. nedanfor.

Departementet vil streke under at framlegget er ei mellombels løysing. Departementet vil vurdere tilrådingane frå kystfiskeutvalet, og vurdere eventuelle endringar i lovverket i oppfølginga av arbeidet til utvalet. Departementet tek difor sikte på å følgje opp utgreiinga frå kystfiskeutvalet, mellom anna med konsultasjonar med Sametinget, og fremje ei sak om dette for Stortinget."

Kystfiskeutvalget har gjennom sine vurderinger bl.a. har slått fast følgende i § 2 i sitt lovutkast; *"Folk bosatt ved fjordene og langs kysten i Finnmark har på grunnlag av historisk bruk og folkerettens regler om urfolk og minoriteter rett til fiske i havet utenfor Finnmark. Denne retten gjelder for alle folkegrupper."* Videre har utvalget konkludert med at det foreligger en særlig rett til fiske for folk som er bosatt ved den enkelte fjord (fjordretten), jfr. § 3 i lovutkastet

Fiskarlaget merker seg at utgangspunktet for den foreslåtte særretten er hensynet til å ivareta det materielle grunnlaget for den sjøsamiske kulturen knyttet til befolkningen langs fjordene i Finnmark, altså en etnisk forankring. Utvalget velger imidlertid ikke å gå veien om særregler for områder med samisk bosetting, da det påpekes at det ved en slik avgrensning innenfor Finnmark ville være *"duket for betydelig strid"*. Fiskarlaget mener at denne alminneliggjøringen av grunnlaget for særrettigheter, fra å være forankret i den sjøsamiske befolkningen, overført til å omfatte hele fjord- og kystbefolkningen i Finnmark, virker i motstrid til å fremme levevilkårene for opprettholdelse av grunnlaget for den sjøsamiske kulturen. Utvalgets forslag vil således bety at alle borgere i riket skal ha lik rett til å bosette seg i Finnmark og oppnå de samme særrettigheter i fiskeriene som i utgangspunktet skulle sikre det materielle kulturgrunnlaget for sjøsamene. Fiskarlaget er derfor sterkt tvilende til om en slik tilnærming over tid vil bidra til å sikre det materielle grunnlaget for den sjøsamiske kulturen.

For øvrig vil utvalgets merknader knyttet til konsekvenser ved å velge mellom kollektive og individuelle særretter (*"duket for betydelig strid"*) selvsagt også måtte føre til de samme reaksjonsmønstre utenfor Finnmarks grenser når alle personer bosatt i Finnmark gis en særrett i fiskeriene.

Norges Fiskarlag konstaterer at det finnes ulike vurderinger om det foreligger en særrett til fiske av slikt omfang som utvalget har konkludert med, jfr. bl.a. refererte vurderinger fra Havressurslovutvalget. Norges Fiskarlag vil derfor bestride utvalgets ukritiske konklusjoner på dette området som er en blanding av jus og politikk, og tar forbehold om å få dette spørsmålet ytterligere belyst juridisk.

Finmark fiskeriforvaltning og Finnmarkssonen

I § 7 i lovutkastet defineres en egen fiskerisone i Finnmark og et eget forvaltningsorgan knyttet til denne. Utvalget slår fast at Finnmark fiskeriforvaltning skal være forvaltningsmyndighet for havområdet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene. Det framkommer videre at ved siden av fastsettelse av regler for bl.a. redskapsbruk og fartøystørrelser skal Finnmark fiskeriforvaltning kunne erverve og disponere over kvoter og andre fisketillatelser. Utvalget bemerker også at på denne måten vil Finnmark fiskeriforvaltning kunne kanalisere et større fangstvolum til fylkets fiskere.

I § 9 er det nedfelt at Finnmark fiskeriforvaltning skal ledes av et styre på seks personer, hvor av Finnmark fylkesting og Sametinget hver oppnevner tre personer, og alle må være bosatt i Finnmark.

I lovutkastets § 10 er oppgavene og saksbehandling til styret i Finnmark fiskeriforvaltning fastlagt. Utvalget karakteriserer dette som en kjernebestemmelse i lovutkastet. I denne bestemmelsen framkommer det bl.a. at dette styret har fullmakt til å fastsette regler for fartøystørrelser og redskapsbruk (tekniske reguleringer), og til å foreta inndelinger i området i ulike felt med ulike regler (havdeling) i området ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene i Finnmark (Finnmarkssonen).

Norges Fiskarlag anser forslaget om å opprette en egen fiskerisone utenfor Finnmark som samtidig knyttes til et særskilt forvaltningsorgan med vide fullmakter, å i realiteten bety innføring av en regional fiskeriforvaltning i Finnmark som skal styres av Sametinget og Finnmark fylkeskommune. Forslaget er således et gjennomgripende brudd med de prinsipper som norsk fiskeriforvaltning har vært tuftet på i nyere tid, hvor statlige forvaltningsorgan gjennom Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektoratet sentralt og regionalt har utgjort styringsmodellen. Videre bygger eksisterende forvaltningsmodell på dialog med berørte interesseorganisasjoner. Styrken ved dette regimet er mest mulig enhetlig (lik) behandling av ulike aktører og prinsipper langs hele kysten av Norge.

Rammene som er foreslått for Finnmarks fiskeriforvaltning vil innebære et politisk organ med representanter fra fylkeskommunen og Sametinget, hvor berørte interesseorganisasjoner ikke gis adgang til representasjon. Et slikt organ vil ut fra Fiskarlagets vurdering ikke ha legitimitet.

Norges Fiskarlag har også merket seg utvalgets kommentarer knyttet til forslagens mulige konsekvenser utenfor Finnmark, hvor det bl.a. uttales følgende:

"Selv om Kystfiskeutvalgets mandat er begrenset til fjorder i og kystområder utenfor Finnmark, og utvalget derfor ikke kommer med noen tilrådninger for områder utenfor, vil utvalget likevel anta at forholdene i sjøsamiske områder i Nordland og Troms neppe er vesentlig forskjellige fra forholdene i Finnmark. De løsninger som foreslås for Finnmark, vil derfor trolig kunne være aktuelle også for sjøsamiske områder, eventuelt med tilgrensende områder ellers i landet."

I prosessen omkring gjennomføring av forvaltningsreformen har Norges Fiskarlag i brev av 5. mai 2008 bl.a. anført følgende i tilknytning til spørsmålet om lokal forvaltning av ressursene:

"Over 90 % av de ressurser norske fiskere høster av, forvaltes sammen med andre nasjoner. Fiskeressursene er samtidig vandrende bestander som gjennom året har utbredelse langs store deler av kysten. Når det gjelder forvaltningsoppgaver innenfor fiske- og fangstnæringen knytter disse seg til mer

standardiserte og regelorienterte oppgaver (lover og forskrifter), herunder kontroll og tilsynsoppgaver. Dagens fiskeriforvaltning ivaretar et nasjonalt regelverk på områder som krever nasjonale og helhetlige mål og strategier. Norges Fiskarlag mener det er uforsvarlig og uhensiktsmessig å flytte forvaltningsoppgaver med slike karaktertrekk til et lavere forvaltningsnivå. Siden de fleste forvaltningsoppgaver innenfor fiske- og fangstsektoren har slike karaktertrekk ved seg, vil Fiskarlaget sterkt fraråde flytting av forvaltningsoppgaver innenfor fiske- og fangstnæringen til et lavere nivå.

Norges Fiskarlag mener at reformen innebærer at sjømatsektoren gis dårlige vilkår i forhold til andre konkurranseutsatte næringer. Det er nærmest utenkelig å se for seg at myndighetene ville gjort grep som gjøres overfor sjømatnæringen f.eks. i oljenæringen, dvs. at man flyttet oppgaver fra Oljedirektoratet ut til regionene.

Norges Fiskarlag viser til at innenfor marin sektor, innebærer reformen dels en formalisering av dagens praksis og regelverk, og dels foreslås tiltak som innebærer en økt regionalisering av næringen. Spesielt gjelder dette områder innenfor havbruksnæringen. Også innenfor viltlevende ressurser, legges det opp til økt grad av regionalisering. Forslagene i høringsnotatet, sett sammen med andre saker som for eksempel "Konkekrabbemeldingen", (St.meld. nr 40 (2006-2007)) og distriktskvoteordningen, går i en klar retning mot en mer regionalisering og politisering av fiskerinæringen. Dette er svært uheldig for utviklingen av næringen.

Norges Fiskarlag viser til foranstående, og understreker på det sterkeste at organisasjonen fortsatt er i mot regional forvaltning av fiskeressursene."

Under henvisning til de anførsler som framkommer ovenfor vedrørende de alvorlige konsekvensene som vil måtte følge av en regional forvaltning og regulering av fiskeressursene, vil Norges Fiskarlag avvise hele lovforslaget om å opprette en egen Finnmarkssone med et tilhørende forvaltningsorgan Finnmark fiskeriforvaltning. Dersom myndighetene ikke følger dette rådet er Norges Fiskarlag redd for at vi om noen få år vil oppleve en kystsones oppdelt i regionale teiger og kystens befolkning og fiskerne vil komme til å oppleve splittelser og det vil være "duket for betydelig strid", som utvalget selv betegner situasjonen som vil oppstå når grupperinger og individer gis særbehandling.

Fiskarlaget viser for øvrig til diskusjonene og prosessene som pågikk under utarbeidelsen av partiprogrammet til Arbeiderpartiet for perioden 2005-2009, og som endte opp med at man gikk bort fra kravet om regional fiskeriforvaltning da programmet ble vedtatt i april 2005. Fiskarlaget legger til grunn at dette fortsatt står fast, og at regional forvaltning av fiskeressursene ikke forsøkes innført "bakveien" via sjøsamisk forankring.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Utvalgets vurderinger omkring økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene som er fremmet framkommer i kapittel 12 i utredningen. Her heter det bl.a. som følger:

"En tilførsel av kvoter til Finnmark fiskeriforvaltning vil kunne gjennomføres av staten på ulike måter. Staten kan kjøpe opp kvoter fra andre flåtegrupper. Et slikt virkemiddel for å gjennomføre retten etter § 2 vil innebære økte utgifter for staten. Videre kan staten foreta en endring av fordelingen av TAC, enten ved en overføring mellom de ulike flåtegrupper (fra havflåten til kystflåten) eller eventuelt mellom andre grupper (fartøygrupper, distrikter). Endringer i fordelingen av den nasjonale totalkvoten vil trolig ikke gi økonomiske merutgifter."

Videre heter det:

"I tillegg vil en tilførsel av kvoter til kystflåten i Finnmark kunne innebære betydelige økonomiske merkostnader. For øvrig vil en økning i antallet fiskere som fisker i havet utenfor Finnmark, kunne innebære en økning i administrative oppgaver for Fiskeridirektoratet."

Som kjent har Norges Fiskarlag gjennom en årrekke nedlagt et betydelig arbeid for å få på plass kvotefordelingsnøkler for de ulike fiskeslagene mellom de enkelte flåtegruppene, og derved få en stabilitet om fordelingen av de norske kvotene. Dette har vært en svært krevende oppgave

som har påført organisasjonen mye slitasje, men myndighetene har i de aller fleste tilfeller valgt å lytte til Fiskarlagets råd på dette området. Dette må oppfattes som en anerkjennelse av det arbeidet som er gjort. Norges Fiskarlag legger derfor til grunn at regjeringen fortsatt står fast på stabilitet i ressursfordelingen, slik dette er nedfelt i Strukturmeldingen, St.meld.nr. 21 (2006-2007), og som Stortinget har sluttet seg til. En omfordeling av kvoter mellom flåtegrupper, slik utvalget skisserer som en mulighet for å skaffe kvoter til Finnmark fiskeriforvaltning vil derfor være et alvorlig brudd med den omforente forståelsen som er mellom myndighetene og næringen om viktigheten av stabilitet i kvotefordelingen.

Å tillate et organ som Finnmark fiskeriforvaltning å kjøpe opp kvoterettigheter vil klart være prisdrivende som igjen vil bli et hinder for andre aktører som ønsker å etablere seg på ordinær måte i næringen. Økt politisk styring vil redusere verdiskapningen i fiskeriene i Norge generelt, men Fiskarlaget tror forslaget i særlig grad vil svekke fiskerinæringa i Finnmark. Regional politisk styring kan dessuten øke sjansen for uheldige bindinger mellom utøverne og de som forvalter ressursen. Ut fra dette frykter Fiskarlaget at resultatet blir en utarming av det som i dag er sterke og dyktige fiskerimiljø i Finnmark.

Kystfiskeriene generelt og Finnmark spesielt – mulige tiltak

Situasjonen for mange kystfiskere har gjennom nye kvoteregimer og deltakerbegrensninger forandret seg radikalt de siste 20 årene, og dette bildet gjelder langs hele kysten. Det er derfor ikke bare befolkningen og kulturen langs fjordene i Finnmark som har opplevd store omveltninger i denne perioden, men situasjonen er den samme for mange småsamfunn og kulturer langs hele norskekysten. Norges Fiskarlag er derfor opptatt av å legge forholdene best mulig til rette for at alle som skal utøve fiskeryrket i kystnære farvann og i fjordene kan ha et utkomme av yrket som forsvarer å kunne drive virksomheten videre.

En av hovedårsakene til den vanskelige situasjonen for mange fjordfiskere i Finnmark er uteblivelsen og manglende tilgjengelighet av særlig torsk på de tradisjonelle fiskeområdene. Årsakene til dette er sammensatt, men faktorer som temperaturvariasjoner, åte- og oppvekstforhold og problemer med sel er utvilsomt noe av forklaringen. Selv om utvalgets intensjon med de foreslåtte tiltakene er å styrke fiskemulighetene for et fjordfiske i Finnmark, er man på ingen måte sikret dette gjennom å tildele aktørene særskilte kvoterettigheter, når disse kvotene trolig må fiskes på helt andre steder enn i fjordene.

Når det gjelder situasjonen for fiskere som skal utøve næringen i fjordområdene i Finnmark så vil en fra Fiskarlagets side signalisere vilje til å diskutere mulige løsninger, hvor bl.a. friere fiskemuligheter for de minste fartøyene innenfor avgrensede områder kan være en vei å gå. En slik tilnærning er også foreslått/antydning av tidligere utredninger om samiske fiskerispørsmål. Det må videre foretas ytterligere forbedringer i de økonomiske låne- og tilskuddsordningene slik at personer bosatt i de aktuelle områdene kan reise tilstrekkelig kapital for å kunne erverve seg eksisterende fiskefartøy med tilhørende fiskemuligheter. Gjeldende regelverk åpner som kjent opp for at de som er bosatt i Finnmark kan skaffe seg fartøy fra hele landet.

Innflytelse i lokale regulerings spørsmål

Norges Fiskarlag mener videre at adgangen til innflytelse i lokale regulerings spørsmål fortsatt vil være mulig gjennom bestemmelsen i § 32 i den nye Havressursloven som omhandler "Lokale reguleringar og utval". Fiskarlaget tilrår derfor at de samiske interessene gis større adgang til å fremme sine forslag gjennom et slikt organ/prosess. Denne bestemmelsen hjemler adgang til å etablere lokale reguleringsutvalg i regi av Fiskeridirektoratets regionkontorer. Et slikt utvalg vil kunne få tillagt deler av de oppgaver (tekniske regulerings spørsmål) som utvalget har foreslått lagt inn i Finnmark fiskeriforvaltning.

Manntallsforskriften

Tidligere i høst behandlet Norges Fiskarlag et høringsnotat fra myndighetene om endringer i manntallsforskriften, jfr. landsstyrevedtak 48/08 av september d.å. I nevnte høringsnotat foreslo

Fiskeri- og kystdepartementet en liberalisering av inntektsgrensen for å stå på blad A i fiskermanntallet i kommuner underlagt Samisk utviklingsfond, samt innføre en ny særbestemmelse om inntektsgrense for manntallsføring på blad B i de samme områder. Forslaget er begrunnet ut fra å styrke fiskerinæringen og andre næringer i virkeområdet for Samisk utviklingsfond. I punkt 7 i ovennevnte landsstyrevedtak heter det som følger:

"Når det gjelder særreglene for kommunene innenfor virksomhetsområdet for samisk utviklingsfond, så er det allerede en høyere grense for tillatt inntekt fra annen virksomhet når det gjelder opptak på blad A. Denne er på 5 G (351.280 kr) og foreslås økt til 9 x beløpsgrensen i mva-loven (450.000 kr).

Disse særreglene skal etter forslaget gjelde hele befolkningen i de aktuelle kommunene – også de som er bosatt i områder som er utenfor virksomhetsområdet for samisk utviklingsfond. Fiskarlaget viser i denne sammenheng til at noen kommuner har bare relativt små områder som er omfattet av dette området. Fiskarlaget mener derfor at særreglene bør begrenses til virksomhetsområdet for samisk utviklingsfond.

For blad B er det i dag ikke en særregel for samiske områder, men dette foreslås etablert (7 x beløpsgrensen i mva-loven (350.000 kr)). I den sammenheng uttales følgende i høringsnotatet:

For å styrkje fiskerinæringa og andre næringar i verkeområdet for Samisk utviklingsfond endå meir, meiner vi at det er tenleg å innføre ei ny særskild inntektsgrense knytt til eksklusjonskravet også for blad B. Dette vil gjere det enklare for personar i dei samiske områda å verte opptekne på blad B trass i supplerande inntekt frå anna næring, noko som også bør medverke til å styrkje tradisjonell kombinasjonsdrift i området.

Når det gjelder blad A, er økningen tilsvarende den som foreslås generelt. Differansen mellom den ordinære regelen og den "samiske" ikke vesentlig og skyldes at en endrer referanse til mva-loven."

For blad B, blir spørsmålet av mer prinsipiell karakter, ettersom dette er nytt og fordi blad B skal være et register over de med fiske som hovedbeskjeftigelse. Norges Fiskarlags prinsipielle syn er at regelverket skal være det samme for alle, men kan akseptere den foreslåtte endringen så lenge en også her viderefører kravet om at inntekt fra fiske skal utgjøre minst 2/3 av samlet inntekt. "

Vedrørende NOU 2007:13 Den nye sameretten

Det vises også til at NOU 2007:13 *Den nye sameretten*, i kapittel 22 behandler spørsmål knyttet til kyst- og fjordfiske i sjøsamiske områder. Dette utvalget (Samerettsutvalget II) foretar en del drøftinger av ulike tiltak uten at utvalget fremmer konkrete forslag, da utvalget viser til arbeidet i Kystfiskeutvalget.

Norges Fiskarlag viser til at flere av synspunktene som framkommer i NOU 2007:13 har enkelte likhetstrekk med det som skisseres fra Norges Fiskarlag bl.a. mht en ordning om et friere fiske for de minste fartøyene og endringer i manntallsreglene. Dette utvalget mener også at det på enkelte områder eksisterer tilstrekkelige lovhjemler i havressursloven for å tilgodese sjøsamisk kyst- og fjordfiske. Til spørsmålet om en samisk fiskerisone eller urfolkssone uttaler utvalget bl.a. følgende:

"Slik Samerettsutvalget ser det, vil imidlertid det konkrete innholdet i tiltakene være langt viktigere enn hvilken samlebetegnelse som settes på dem."

Norges Fiskarlag mener at Samerettsutvalget II har, sammenlignet med Kystfiskefiskeutvalgets innstilling, et langt mer nyansert syn på relevante tiltak for å sikre det materielle kulturgrunnlaget til den sjøsamiske befolkningen. Fiskarlagets syn på disse spørsmålene, slik det er redegjort for i det foranstående, er forankret i NOU 2008:5.

Konklusjon – alternative løsninger

Ovenstående vedtak bekrefter at Norges Fiskarlag støtter myndighetenes forslag om å gjøre det lettere å drive fiske som næring, helt eller delvis for personer i sjøsamiske områder. Dette vil, sammen med de muligheter som allerede i dag ligger i å kunne fiske innenfor åpen gruppe, samt

invitten til å diskutere mulighetene for å få til en spesialordning for et noe friere kystfiske innenfor nærmere avgrensede områder for personer bosatt i virkeområdet for Samisk utviklingsfond, vil innebære betydelige forbedringer i rammebetingelse. I sum vil disse tiltakene således gi adgang til å fiske en mengde som gir økonomisk grunnlag for en husholdning, enten som levevei alene eller sammen med annen næring.

Under henvisning til de anførsler som framkommer foran avviser Norges Fiskarlag lovforslaget (finnmarksloven) som er fremmet av Kystfiskeutvalget i NOU 2008:5 i sin helhet. Det vises til de alternative forslagene som er fremmet av Fiskarlag for å ivareta det sjøsamiske kulturgrunnlaget. Organisasjonen er åpen for en konstruktiv dialog med myndighetene om de alternative innretningene som skisseres fra Fiskarlagets side.”

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birger Jørgensen

Knut Eriksen

Kopi til: medlemslagene
Justis- og politidepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Utenriksdepartementet
Statsministerens kontor
Samtlige politiske partier på Stortinget
Sametinget
Fiskeridirektoratet

Følgende fylkeskommuner:

Finnmark Fylkeskommune
Troms Fylkeskommune
Nordland Fylkeskommune
Nord-Trøndelag Fylkeskommune
Sør-Trøndelag Fylkeskommune
Møre og Romsdal Fylkeskommune
Sogn og Fjordane Fylkeskommune
Hordaland Fylkeskommune
Rogaland Fylkeskommune
Vest-Agder Fylkeskommune
Aust-Agder Fylkeskommune
Telemark Fylkeskommune
Buskerud Fylkeskommune
Vestfold Fylkeskommune
Akershus Fylkeskommune
Østfold Fylkeskommune